

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 30 червня 2021 р.

№ 88/7

Щодо проекту Закону про внесення змін до Кодексу України "Про адміністративні правопорушення" щодо порушення встановленого режиму зон санітарної охорони водних об'єктів (реєстр № 5594)

За дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. від 02.06.2021 року Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув проект Закону про внесення змін до Кодексу України "Про адміністративні правопорушення" щодо порушення встановленого режиму зон санітарної охорони водних об'єктів (реєстр № 5594 від 01.06.2021 р.), поданий народним депутатом України Пивоваровим Є.П.

Відповідно до пояснювальної записки, ціллю законопроекту є посилення відповідальності за порушення зон санітарної охорони водних стратегічних об'єктів. Завданнями законопроекту є:

необхідність посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства, усунення дисбалансу між фактичним розміром заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди та сумою існуючих штрафів і, як наслідок, посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства та підвищення ефективності здійснення державного контролю у сфері охорони довкілля;

сприяння відновленню водних ресурсів в Україні;

збереження державного майна на стратегічних об'єктах України.

Зокрема, законопроектом пропонується внесення змін до статей, 59, 60, 61 та 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Комітет зазначає, що законопроектом передбачено запровадження відповідальності за порушення встановленого режиму зон санітарної охорони водних об'єктів шляхом внесення змін до статті 59 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Відповідно до пункту 6 статті 44 Водного

кодексу України водокористувачі зобов'язані утримувати в належному стані зони санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 затверджено правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів. Залежно від типу джерела водопостачання (поверхневий, підземний), ступеня його захищеності і ризику мікробного та хімічного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються межі зон санітарної охорони та їх окремих поясів. Зони санітарної охорони поверхневих та підземних водних об'єктів входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму.

У разі порушення режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах, згідно із статтею 110 Водного кодексу України, винні особи несуть відповідальність. Відповідно до частини першої статті 59 Кодексу про адміністративні правопорушення, порушення водоохоронного режиму на водозборах, яке спричиняє їх забруднення, водну ерозію ґрунтів та інші шкідливі явища, тягне за собою накладення штрафу. Згідно із статтею 1 Водного кодексу України басейн водозабірний – частина земної поверхні і товщі гранітів, з яких відбувається стік води у водотік або водойму.

З огляду на зазначене, запропоновані зміни вже врегульовані чинним законодавством та вносять лише уточнення.

Комітет звертає увагу, що суб'єктом законодавчої ініціативи при розробці законопроекту не враховані зміни до статті 60 Кодексу України про адміністративні правопорушення, які були внесені відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безперешкодного доступу громадян до узбережжя водних об'єктів для загального водокористування» від 29.10.2019 року № 233-ІХ.

Крім того, запровадження відповідальності за «нездійснення засобами вимірювальної техніки, у тому числі автоматизованими, обліку забору та використання вод, контролю за якістю і кількістю скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин та за якістю води водних об'єктів у контрольних створах...» шляхом внесення змін до статті 60 Кодексу України про адміністративні правопорушення вже врегульовано у частині першій чинної редакції статті 60, де передбачена відповідальність за «...порушення правил ведення первинного обліку кількості вод, що забираються з водних об'єктів і скидаються до них, та визначення якості вод, що скидаються,».

Аналогічне зауваження стосується і доповнення статті 61 Кодексу України про адміністративні правопорушення: «Порушення встановлених режимів роботи водосховищ та водогосподарських систем...». Так, відповідно до статті 76 Водного кодексу України робота водогосподарських систем (водосховищ, каналів та інших зв'язаних між собою водних об'єктів) регулюється шляхом встановлення відповідних режимів для кожного водного об'єкта системи з урахуванням прогнозу водності.

Згідно із статтею 78 Водного кодексу України підприємства, установи та організації, які експлуатують водопідпірні, водопропускні, водозахисні або водозабірні споруди водогосподарських систем, зобов'язані дотримувати встановлених режимів їх роботи та правил експлуатації. У разі пошкодження водогосподарських та гідрометричних споруд і пристроїв, порушення правил експлуатації та встановлених режимів їх роботи, згідно із статтею 110 Водного кодексу України, винні особи несуть відповідальність. Відповідно до статті 61 Кодексу України про адміністративні правопорушення вже передбачена відповідальність за пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв; порушення правил експлуатації водогосподарських споруд і пристроїв. Тобто зміст зазначеної статті 61 є достатнім для вжиття заходів адміністративного впливу у разі встановлення випадків пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв та порушення правил експлуатації та встановлених режимів їх роботи.

Комітет зазначає, що не може бути підтримана пропозиція щодо наділення органів Національної поліції України (частина 4 розділу I законопроекту) «невластивими» повноваженнями складати протоколи про адміністративні правопорушення за статтями 59, 60, та 61 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме: за порушення правил охорони водних ресурсів, правил водокористування та за пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв, порушення правил їх експлуатації, відповідно. Встановлення таких порушень вимог природоохоронного законодавства потребує здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Слід також зазначити, що повноваження посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (Державної екологічної інспекції України), зазначені у абзаці двадцять дев'ятому частини першої статті 255, а не двадцять восьмому, як зазначено у законопроекті.

Крім того, частина 1 статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає, що уповноважені на те посадові особи складають протоколи про адміністративні правопорушення та передають їх на розгляд до адміністративних комісій, до виконавчих комітетів (виконавчих органів) сільських, селищних, міських рад, або до районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (суддів), які розглядають справи про адміністративні правопорушення (статті 218 - 221 Кодексу).

Відповідно до чинної норми статті 242-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, справи про адміністративні правопорушення за статтями 59, 60, та 61 Кодексу розглядають саме уповноважені на те посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Тобто нова редакція частини 5 законопроекту (щодо доповнення абзацу статтею «59 в цілому») суперечить статтям 218 – 221 та 242-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Аналогічне по суті зауваження стосується також частин 6 та 7 розділу I законопроекту.

Крім того, наділення повноважень громадських інспекторів з охорони довкілля складати протоколи за статтями 59, 60, 61 Кодексу України про адміністративні правопорушення є недоцільним, оскільки встановлення порушень вимог природоохоронного законодавства за цими статтями потребує здійснення заходів державного нагляду (контролю). Відповідно до статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» визначено, що заходи контролю здійснюються органами державного нагляду.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України зазначило, що не підтримує законопроект та проінформувало, що з метою виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації», введеного в дію Указом Президента України від 23.03.2021 № 111, пункту 437 Плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276, а також посилення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері охорони природи, використання природних ресурсів та екологічної безпеки розробило проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині посилення відповідальності у сфері охорони природи, використання природних ресурсів». Законопроект Міндовкілля враховує комплексний підхід до підвищення штрафних санкцій за порушення природоохоронного законодавства та не містить точковості. Запропонований рівень підвищення розмірів штрафів здатний підвищити ефективність виконання одного із головних завдань адміністративного процесу – забезпечення правомірної поведінки суб'єктів екологічних правовідносин.

За результатами розгляду Комітет **в и р і ш и в:**

1. Рекомендувати Комітету з питань правоохоронної діяльності внести пропозицію до Верховної Ради України проект Закону про внесення змін до Кодексу України "Про адміністративні правопорушення" щодо порушення встановленого режиму зон санітарної охорони водних об'єктів (реєстр № 5594 від 01.06.2021 р.), поданий народним депутатом України Пивоваровим Є.П., повернути на доопрацювання.

2. Рішення направити до Комітету з питань правоохоронної діяльності.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО